

FINANSIELL REVISJON | FORVALTNINGSREVISJON | FINANSFORVALTNING | SELSKAPSKONTROLL | RÅDGIVNING

SELSKAPSKONTROLL:
IKA Trøndelag Iks

SØR-TRØNDELAG FYLKESKOMMUNE

NOVEMBER 2011

Forord

Denne selskapskontrollen er gjennomført på oppdrag av Sør-Trøndelag fylkeskommunes kontrollutvalg i perioden mai 2010 - november 2011.

Revisjon Midt-Norge IKS vil takke alle som har bidratt med informasjon i undersøkelsen.

Trondheim, 04.11.2011

Frode Singstad
Ansvarlig revisor

Arve Gausen
Prosjektmedarbeider

Sammendrag

Denne eierskapskontrollen er gjennomført av Revisjon Midt-Norge IKS etter bestilling fra Kontrollutvalget i Sør-Trøndelag fylkeskommune. Formålet med eierskapskontrollen er å kontrollere forvaltningen av STFks eierinteresser i de aktuelle selskapene, herunder å kontrollere om den som utøver eierinteressene på fylkeskommunens vegne gjør dette i samsvar med fylkestingets vedtak og forutsetninger. STFks arbeid med å systematisere eierskapsforvaltningen er vurdert i en egen rapport fra Revisjon Midt-Norge.

Interkommunalt Arkiv Trøndelag IKS ble opprettet som eget organ i 1987, og endret til et interkommunalt selskap i 2000. Selskapets formål er å legge forholdene til rette for eiernes rasjonelle, funksjonsdyktige og effektive gjennomføring av arkivlovens intensjoner og bestemmelser.

I denne kontrollen har vi for det første vurdert om STFk har tydelige formål med sitt eierskap i selskapet, om formålet er kjent hos eierrepresentanter og selskapets ledelse, og om det er samsvar mellom STFks formål med eierskapet og selskapets planer og formål.

STFK har tilstrekkelig tydelig formål med sitt eierskap i IKA Trøndelag. Formålet er kjent hos eierrepresentanter og ledelse, og selskapets planer er i tråd med formålet. STFk har valgt administrativ representasjon i eierorganet, det er ikke i tråd med KS' anbefalinger til eierstyring.

Videre har vi vurdert om STFk har tilstrekkelige rutiner for å følge opp sitt eierskap i foreningen, og om eierskapet i praksis forvaltes i tråd med disse rutinene, og i tråd med normer for god eierstyring.

Vi konkluderer med at STFk har tilstrekkelige rutiner til å følge opp sitt eierskap i IKA Trøndelag. Det er imidlertid ikke utarbeidet konkret eierstrategi for IKA Trøndelag. Revisor har derfor bemerket at konkrete eierstrategier er fornuftige verktøy for å synliggjøre fylkeskommunens konkrete målsettinger med eierskap, og at det må gjelde også for eierskapet i IKA Trøndelag.

STFKs egne rutiner for eierskap følges i noen grad, men eierrepresentanten kjenner ikke rutinene fullt ut. Rutinene for rapportering fra representantskap er ikke fulgt. STFks eierskap forvaltes likevel i tråd med gjeldende normer for god eierstyring.

Til sist har vi gjort en overordnet analyse av selskapets økonomi, organisering og de oppgavene det utfører, for å se om disse er i tråd med det formålet eierne har satt for selskapet. Dette er for å gi et bilde av om eierstyringen får gjennomslag i praksis. Vi konkluderer med at IKA Trøndelags økonomi, organisering og de oppgavene som utføres, synes å være i tråd med selskapets formål.

Innholdsfortegnelse

1	Bakgrunn.....	6
1.1	Eierskap i STFK.....	6
1.2	Interkommunalt Arkiv IKS	7
2	Undersøkelsesopplegg.....	8
2.1	Om selskapskontroll og eierskapskontroll - avgrensninger.....	8
2.2	Problemstillinger	9
2.3	Kontrollkriterier.....	9
2.4	Metode	11
3	STFKs formål med eierskapet	13
3.1	Har STFK tilstrekkelig tydelige formål med sitt eierskap?.....	13
3.2	Er STFKs formål med eierskapet kjent?.....	14
3.3	STFKs formål og selskapets planer og formål.....	16
4	Rutiner for eierskapsoppfølging.....	18
4.1	Har STFK tilstrekkelige rutiner for å følge opp sine eierskap?.....	18
4.2	Forvaltes kommunens eierskap i praksis i tråd med disse og aktuelle normer?	20
5	Selskapets økonomi, organisering og oppgaver	23
5.1	Drives selskapet økonomisk forsvarlig?	23
5.2	Er selskapet organisert i tråd med formålet?	28
5.3	Utfører selskapet sine oppgaver i tråd med formålet?	28
6	Konklusjon.....	30
	Kilder	31
	Vedlegg 1	32
	Vedlegg 2	35
	Vedlegg 3.....	38
	Vedlegg 4.....	40

1 Bakgrunn

Denne eierskapskontrollen er gjennomført av Revisjon Midt-Norge IKS etter bestilling fra Kontrollutvalget i Sør-Trøndelag Fylkeskommune¹. Formålet med eierskapskontrollen er å kontrollere forvaltningen av STFJs eierinteresser i de aktuelle selskapene, herunder å kontrollere om den som utøver eierinteressene på fylkeskommunens vegne gjør dette i samsvar med fylkestingets vedtak og forutsetninger.² STFJs arbeid med å systematisere eierskapsforvaltningen er vurdert i en egen rapport fra Revisjon Midt-Norge.

1.1 Eierskap i STFJ

Sør-Trøndelag fylkeskommune har alene eller sammen andre eierinteresser i en rekke selskaper. Disse er i hovedsak organisert som aksjeselskap (AS) og interkommunale selskap (IKS), men STFJ har også interesser i en rekke andelslag (AL) og ulike foreninger. STFJs anleggsmidler er regnskapsført i balansen med 102 mill, hvorav aksjer og andeler utgjør i underkant av 45 mill. (Regnskapet fra 2010) Dette betyr at eierinteressene er av betydelig økonomisk verdi.

Som følge av den store veksten i kommunalt og fylkeskommunal selskapsorganisering, har det de siste årene vært økende fokus på kommuner og fylkeskommuners rolle som eiere. Kommunesektoren har fått kritikk for å være passive eiere, og det har blitt lagt ned mye arbeid for å bevisstgjøre kommuner og fylkeskommuner på det ansvaret som ligger i eierrollen.³

STFJ har over flere år arbeidet med å skape et system for eierskapsforvaltningen, blant annet i regi av et eget eierskapsutvalg. STFJ har utviklet en rekke prosedyrer og rutiner for å sikre at eierskapsutøvelsen skjer på en ryddig og profesjonell måte.

Eierskapsutvalget legger hvert år fram en oversikt over fylkeskommunens eierskap for fylkestinget. I denne oversikten fremkommer noe informasjon om bakgrunnen for de ulike eierskap. I tillegg har fylkestinget vedtatt at det skal utarbeides egne eierstrategier for alle selskaper av politisk formål, der fylkeskommunens mål med eierskap og signaler til selskaper skal komme fram.

1 Brev av 13.12.2010, KU-sak 66/2010,

2 Jf. Forskrift om kontrollutvalg § 14, jf kommuneloven § 77 nr 5.

3 Eierskap - Behov og muligheter for politisk styring av selskaper og samarbeid i kommunene, KS 2008

1.2 Interkommunalt Arkiv IKS

Interkommunalt Arkiv Trøndelag IKS ble opprettet som eget organ i 1987. Institusjonens nåværende navn, IKA Trøndelag, ble først tatt i bruk i 2000 da institusjonen ble et interkommunalt selskap, opprettet med hjemmel i lov om interkommunale selskaper av 29. januar 1999.

Selskapets formål er å legge forholdene til rette for eiernes rasjonelle, funksjonsdyktige og effektive gjennomføring av arkivlovens intensjoner og bestemmelser.

IKA Trøndelag drives på grunnlag av selskapsavtale vedtatt av medlemskommunene. Virksomheten er et eget rettssubjekt og arbeidsgiveransvaret ligger hos styret. Avtalen omhandler formål og ansvarsområde, finansiering, styrende organer, administrasjon m.m.

Virksomhetens øverste organ er representantskapet og leder er ordfører Svein Jørum, Inderøy kommune.

IKA Trøndelags styre består per 1.6.2011 av:

- Leder Kjell Fosse, Stjørdal kommune.
- Nestleder Tove Jebens, Sør-Trøndelag Fylkeskommune.
- Styremedlem Liv Olsen, Meråker kommune.
- Styremedlem Randi Segtnan, Melhus kommune.
- Ansatterrepresentant Jens Rønning.

Vararepresentanter:

- 1.vara Tore Wolden, Midtre Gauldal kommune.
- 2.vara Gerd Hammer, Steinkjer kommune.

IKA Trøndelag har en virksomhetsplan og en 5-årig strategiplan som styringsdokumenter. Disse dokumentene revideres årlig.

2 Undersøkelsesopplegg

2.1 Om selskapskontroll og eierskapskontroll - avgrensninger

Denne eierskapskontrollen er gjennomført i tråd med kommunelovens regler om gjennomføring av selskapskontroll i § 77 og forskrift om kontrollutvalg kapittel 6.

En selskapskontroll kan inneholde både eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon. Denne selskapskontrollen er en ren eierskapskontroll. Eierskapskontrollen begrenser seg til en vurdering av om eierne har etablert tilfredsstillende rammer for styring, og om virksomheten faktisk opererer i tråd med formålet. En materiell vurdering av selskapets organisering, drift og funksjon faller dermed utenfor denne kontrollen. Slike vurderinger må eventuelt foretas i en forvaltningsrevisjon av selskapet.

Som det fremgår av rapporten vil det enkelte steder presenteres informasjon om selskapet, styret og administrasjon med detaljeringsnivå som går utover informasjon om den rene eierstyringen. Dette er gjort for å få et helhetsbilde av eierstyringen i selskapet, herunder om eiernes interesser i praksis har gjennomslag i selskapet.

Forholdet mellom en kommune/fylkeskommune og et selskap som fylkeskommunen har eierandeler i, kan i mange tilfeller beskrives som todelt: fylkeskommunen er eier, men kan også være kunde eller bruker.⁴ Dette gjelder for eierskap der selskapene er ment å yte tjenester enten til fylkeskommunens administrasjon, eller til befolkningen for øvrig, på vegne av fylkeskommunen. I førstnevnte tilfelle er fylkeskommunen bruker direkte; i sistnevnte tilfelle har fylkeskommunen brukerkontakt på vegne av fylkets innbyggere. Denne undersøkelsen er en eierskapskontroll, og da er det viktig å skille mellom eierrollen og brukerrollen. Vi vurderer her ikke STFKs rolle som bruker av tjenestene fra IKA Trøndelag, men den eierrollen som utøves gjennom eierorganet, representantskapet. Det vil si at den løpende brukerkontakten som skjer mellom fylkeskommunens administrasjon og IKA Trøndelags administrasjon, faller utenfor kontrollen.

⁴ "Styring og eierskap i kommunalt eide selskaper", Vibeke Resch-Knudsen, Kommuneforlaget 2007

2.2 Problemstillinger

Kontrollen gjennomføres ved å besvare følgende problemstillinger:

- Formål
 - Har STFK tilstrekkelig tydelige formål med sitt eierskap?
 - Er STFKs formål med eierskapet kjent hos STFKs eierrepresentanter og selskapets ledelse?
 - Er det tilstrekkelig samsvar mellom selskapets planer og formål og STFKs formål med eierskapet?
- Rutiner for eierskapsoppfølging
 - Har STFK tilstrekkelige rutiner for å følge opp sine eierskap, i tråd med aktuelle lover og normer for godt eierskap?
 - Forvaltes STFKs eierskap i praksis i tråd med disse rutinene og gjeldende regler og normer for god eierstyring?
- Økonomi og organisering
 - Synes selskapets økonomi, organisering og de oppgavene som utføres å være i tråd med selskapets formål?

2.3 Kontrollkriterier

2.3.1 Lov- og forskriftskrav

IKS-loven

Lov om interkommunalt samarbeid bestemmer blant annet at selskapet skal ha et representantskap der alle deltakerkommuner skal være representert (§ 6). Representantskapet er selskapets øverste myndighet, og det er her eierne kan utøve sin myndighet (§ 7). Representantskapet velger styremedlemmer (§ 10). Forvaltningen av selskapet ligger til styrets myndighet, og styret har ansvar for å holde en tilfredsstillende organisering av selskapet (§ 13).

Særlovgivning

En vurdering av om IKA Trøndelag driver i tråd med arkivlovgivningen faller utenfor denne eierskapskontrollen.

2.3.2 Fylkeskommunale vedtak

Fylkestinget har vedtatt et sett med prosedyrer og rutiner som skal sikre eierskapsforvaltningen. Vi vil undersøke om disse rutinene følges for eieroppfølging i IKA

Trøndelag. Kriterier for denne delen av kontrollen hentes fra fylkestingets vedtak i forbindelse med behandling av årsmeldingene fra eierskapsutvalget:

- FT-sak 49/11 “Eierstrategi – Oppfølging av vedtak og årsmelding fra eierskapsutvalget”
- FT-sak 78/10 “Årlig melding – prosedyre og aksept for salg av opplistede eierandeler”
- FT-sak 25/09 “Eierstrategi, deltagelse og roller i generalforsamlinger og styrer der STFK er eier”
- FT-sak 5/08 “Eierstrategi, deltagelse og roller i generalforsamlinger og styrer der STFK er eier”

Kriteriene konkretiseres underveis i rapporten.

2.3.3 KS-anbefalinger

KS Eierforum har utarbeidet en rekke anbefalinger for aktivt eierskap i kommunesektoren.⁵ Anbefalingene har relevans som kriterier for å vurdere fylkeskommunens eierskap. KS omtaler 19 tema med tilhørende anbefalinger:

1. Obligatorisk opplæring av og informasjon til folkevalgte
2. Utarbeidelse av eierskapsmeldinger
3. Utarbeidelse og revidering av selskapsstrategi og selskapsavtale/vedtekter
4. Vurderinger og valg av selskapsform
5. Fysisk skille mellom monopol og konkurransevirkosomhet
6. Tilsyn og kontroll med kommunale foretak og med forvaltningen av kommunens interesser i selskapet
7. Sammensetning og funksjon til eierorgan
8. Gjennomføring av eiermøter
9. Eiers krav til profesjonelle styrer i kommunal sektor
10. Valgkomité for styreutnevning i aksjeselskap og interkommunale selskaper
11. Rutiner for kompetansevurdering av selskapsstyrene
12. Styresammensetning i konsernmodell
13. Oppnevning av vararepresentanter
14. Habilitetsvurderinger og politisk representasjon i styrene
15. Kjønnrepresentasjon i styrene
16. Godtgjøring og registrering av styreverv
17. Arbeidsgivertilhørighet i selvstendige rettssubjekter

⁵ ”Anbefaling om eierskap, selskapsledelse og kontroll av kommunalt/fylkeskommunalt eide selskaper og foretak”, KS Eierforum 2009

18. Utarbeidelse av etiske retningslinjer

19. Administrasjonssjefens rolle i kommunale og fylkeskommunale foretak

Vi berører ikke alle disse anbefalingene i denne kontrollen, men de som er relevante for våre problemstillinger. Det vil i hovedsak si nummer 1,2, 6 og 7.

2.3.4 Vedtekter

Selskapets vedtekter er kontrollkriterier for siste delproblemstilling om økonomi og organisering. Relevante utdrag fra vedtektene presenteres senere.

2.4 Metode

Denne eierskapskontrollen er gjennomført i tråd med kommunelovens regler om gjennomføring av selskapskontroll i § 77 og forskrift om kontrollutvalg kapittel 6.

2.4.1 Dokumentanalyse

Dokumentanalysen omfatter følgende dokumenter:

- Fylkeskommunens eierskapsstrategi (Eierskapsutvalgets årsmeldinger) med vedlegg
- IKA Trøndelags selskapsavtale
- IKA Trøndelags strategiplan for 2010-2014
- IKA Trøndelags virksomhetsplan for 2010
- Referat fra styret i IKA Trøndelag for 2010-2011
- Referat fra representantskapet i IKA Trøndelag for 2009 og 2010
- Siste tre års avgitte årsmeldinger og årsregnskap for IKA Trøndelag
- Revisjonsberetning for 2008-2010
- Tilgjengelig selskapsinformasjon fra proff.no

2.4.2 Intervju og spørreskjema

Vi har innhentet data om eierstyringen og selskapsforhold gjennom:

- Spørreskjema til styret i IKA Trøndelag
- Spørreskjema til STFKs eierrepresentant, fylkesarkivaren
- Telefonintervju og en rekke e-poster til daglig leder i IKA Trøndelag

Styret har ved å besvare spørreskjema redegjort for overordnede styringsmekanismer og styringsdokumenter i selskapet, særlig om forhold mellom styret og representantskapet og styret og daglig leder. Styret har også uttalt seg om hvordan STFK forvalter sitt eierskap.

STFKs eierrepresentant har ved å besvare spørreskjema redegjort for kjennskapen til STFKs eierskapsrutiner, og hvordan disse brukes for eierskapet i IKA Trøndelag.

2.4.3 Høring

En foreløpig utgave av rapporten er sendt på høring til selskapet ved styreleder og daglig leder, STFKs eierrepresentant og fylkesrådmannen. Vi mottok høringssvar fra styreleder i IKA Trøndelag i e-post av 24.10, se vedlegg 4. Fylkesrådmannen og eierrepresentanten har ikke avgitt høringssvar innen fristen.

3 STFKs formål med eierskapet

I dette delkapittelet ser vi nærmere på STFKs formål med eierskapet i IKA Trøndelag, og vurderer om det er tilstrekkelig tydelig, om det er kjent hos eierrepresentanter og IKAs ledelse, og om det er samsvar mellom STFKS formål og IKAs planer og formål.

3.1 Har STFK tilstrekkelig tydelige formål med sitt eierskap?

Et selskaps formål vil som regel framgå av selskapsdokumentene. Det vi her er ute etter, er hva STFK selv har sagt om sitt formål med eierskapet.

3.1.1 Kriterier

KS anbefaler at kommuner og fylkeskommuner utarbeider og nedtegner formål og strategier for alle sine eierskap, for å sikre nødvendige styringssignaler til selskapene og tydeliggjøre eiernes ansvar. (KS anbefaling 2)

3.1.2 Data

STFK har vedtatt at det skal utarbeides egne eierstrategier for alle selskap med politisk formål.⁶ Ifølge årsmeldingen til eierskapsutvalget er eierskapet i IKA av finansiell art. Representanten i IKAs representantskap bekrefter at STFK ikke har utarbeidet noen egen strategi for IKA, eller andre vedtatte formål med eierskapet fra STFKs side.

Det eneste som i STFKs egne dokumenter er sagt om formålet med eierskapet i IKA, er dermed et avsnitt i årsmeldingen til eierskapsutvalget. Der står det følgende om bakgrunn for STFKs interesse i IKA TRØNDELAG:

Medlemsskap fra 2006. Behov pga overgang til fullelektroniske arkiv. Når det innføres fullelektronisk arkiv, er det krav om at ordning med elektronisk depot skal være opprettet. IKATrøndelag IKS har opprettet et slikt depot. IKA-Trøndelag IKS er også et kompetansesenter innen arkiv for sine eiere. STFK har behov for deres kompetanse etter innføringen av fullelektronisk arkiv.

3.1.3 Vurdering

Formålet med STFks eierskap i IKA Trøndelag, er etter dette nokså enkelt: å dekke STFks behov for depot og kompetanse etter innføringen av elektronisk arkiv. Spørsmålet er da om dette er tilstrekkelig tydelig.

Hva som kan kreves av eierstrategier for det enkelte selskap, må sees i forhold til hva slags selskap det er snakk om – og hvilke forventninger det er naturlig å ha til et slikt eierskap. Eierskapet i IKA er ment å dekke et konkret behov hos fylkeskommunen – behovet for arkiv og arkivfaglig kompetanse. Dette behovet framgår klart av eierskapsutvalgets årsmelding. Vi kan ikke se at det er grunnlag for å kreve mer enn dette for eierskap i denne typen virksomhet, der formålet er såpass konkret og avgrenset.

Vår vurdering er derfor at STFK har tilstrekkelig tydelig formål for sitt eierskap i IKA Trøndelag.

3.2 Er STFks formål med eierskapet kjent?

Her undersøker vi om STFks formål med eierskapet er kjent hos eierrepresentanter og selskapets ledelse. For at kommunens formål med eierskapet i selskap skal ha noen innvirkning for selskapets praksis, er det avgjørende at formålet er kjent hos de som representerer kommunen i selskapets organer, og hos de som fatter beslutninger i selskapet. Det er videre sentralt at disse personene har kompetanse til å ivareta formålene.

3.2.1 Kriterier

I STFks retningslinjer for deltagelse i generalforsamling⁷ heter det at det skal være politisk deltagelse på generalforsamling(representantskap), men at kravet kan fravikes i spesielle tilfeller, det vil si der STFK ikke “har et uttrykt ønske og behov for en tettere oppfølging av selskapets virksomhet”. KS anbefaler at kommuner og fylkeskommuner alltid representeres ved politisk ledelse, jf. anbefaling 7. KS begrunner dette med at slik representasjon sikrer at eierutøvelsen skjer i tråd med flertallet i fylkestinget og at det forenkler samhandlingen mellom fylkestinget og eierorganet og sikrer en klar og forutsigbar kommunikasjon mellom partene.

7 FT-sak 25/09

I de samme retningslinjene heter det videre at "møtende deltaker må ha inngående kunnskap om STFks eierskapspolitikk, selskapets vedtekter og utarbeidet eierstrategi for selskapet." I STFks eierstrategi⁸ heter det at "Eierstrategiene skal være godt forankret hos de enkelte styrerepresentanter".

Fylkesutvalget vedtok i 2007⁹ at det skulle arrangeres årlige samlinger med STFks styrerepresentanter, for å sikre at eierstrategien er godt forankret hos disse.

3.2.2 Data

Så vidt vi kan se er ikke vedtaket om årlige styresamlinger fulgt opp i de senere behandlinger av rutiner for eierskapsforvaltning, og intervju bekrefter at det ikke har vært arrangert slike samlinger.

Fylkesarkivaren representerer STFk i IKA Trøndelag. Han skriver i spørreskjema at STFks formål med eierskapet er det samme som de andre eierkommunenenes formål, og at dette fremgår av selskapsdokumentene. På spørsmål til styret om de kjenner STFks formål med eierskapet, viser de til formålsbestemmelsen i selskapsavtalen.

3.2.3 Vurdering

Vårt klare inntrykk er at både STFks eierrepresentant og styret i selskapet har klart for seg hvorfor STFk er eier i IKA Trøndelag.

Etter dette er vår vurdering at eierrepresentanten og IKAs styre er godt kjent med STFks formål med eierskapet, som i dette selskapet ikke skiller seg fra de andre eiernes formål.

KS anbefaler som nevnt at politisk ledelse representerer fylkeskommunen i eierorgan. STFk har valgt administrativ representasjon, og de har med det sagt at dette er et eierskap der det ikke er behov for tettere oppfølging av selskapet fra STFk side.¹⁰ KS' anbefaling er ment å sikre god og forutsigbar kommunikasjon mellom fylkestinget og eierorganet. Det er grunn til å stille spørsmål ved om denne kommunikasjonen kan være like god ved administrativ representasjon på dette nivået. Samtidig forstår vi det slik at STFk ikke anser behovet for kontakt mellom fylkestinget og representantskapet i IKA som særlig stort, og at det er derfor de har valgt fylkesarkivaren som eierrepresentant.

8 FT-sak 5/08

9 FU-sak 122/07

10 Jf. henvisningen til Rutiner for deltagelse i generalforsamling over.

3.3 STFKs formål og selskapets planer og formål

For å lykkes med aktivt eierskap er det avgjørende at eieren får gjennomslag for sine mål, slik at disse nedfelles i selskapenes formål og planer, og endelig i selskapenes praksis. Derfor undersøker vi her om STFKs formål med eierskapene stemmer overens med selskapenes planer og formål.

3.3.1 Kriterier

Kriteriene for å vurdere dette er STFKs formål med eierskapet, i det vi vurderer om selskapets planer og formål er i samsvar med dette.

3.3.2 Data

STFK har som nevnt ikke en egen eierskapsstrategi for IKA Trøndelag. En kortfattet beskrivelse av formålet med eierskapet framgår av eierskapsutvalgets årsmelding, under punktet "STFKs bakgrunn for interessen":

Medlemsskap fra 2006. Behov pga overgang til fullelektroniske arkiv. Når det innføres fullelektronisk arkiv, er det krav om at ordning med elektronisk depot skal være opprettet. IKA Trøndelag IKS har opprettet et slikt depot. IKA-Trøndelag IKS er også et kompetansesenter innen arkiv for sine eiere. STFK har behov for deres kompetanse etter innføringen av fullelektronisk arkiv.

For denne vurderingen legger vi dermed til grunn at formålet med eierskapet fra STFKs side er todelt. For det første skal eierskap i IKA Trøndelag sikre at STFK kan overholde kravet til elektronisk depot etter overgangen til elektronisk arkiv. Det er på det rene at IKA Trøndelag har opprettet slikt depot.¹¹

Det andre er at STFK på mer generelt grunnlag har behov for IKAs kompetanse etter innføringen av fullelektroniske arkiv. STFK har med andre ord et mål om å utnytte IKAs kompetanse i arkivspørsmål.

Det fremgår av IKAs virksomhetsplan at rådgivningsvirksomhet overfor eierkommuner er en viktig del av virksomheten. Kap 8 "opplæring":

11 Jf. årsrapport for 2008

IKA Trøndelag er eiernes kompetansesenter for dokumentbehandling og arkiv. Vi skal aktivt markedsføre våre tjenester, avholde kurs eller seminarer med aktuelle tema. Vi skal bistå kommunene med å utarbeide arkivplan og arkivinstrukser. Vi skal utarbeide og vedlikeholde ulike arkivveiledninger.

Kap 9 "Informasjon og rådgivning":

IKA skal være et ressurscenter for eierne i arkivfaglige spørsmål. Rådgivingsfunksjonen representerer kontinuitet i kontakten med våre eiere. Vi er behjelpelig med spørsmål som gjelder "arkivlovene", arkivorganisering, vurdering, innføring og bruk av elektroniske sak-/ arkivsystemer, kassasjon, periodedeling, avlevering av arkiver til depot med mer. Vi skal gi konsulentbistand i arkivfaglige spørsmål med kort saksbehandlingstid.

3.3.3 Vurdering

Vår vurdering er at det er samsvar mellom IKAs planer og formål og STFKs formål med eierskapet.

4 Rutiner for eierskapsoppfølging

I dette kapittelet ser vi nærmere på STFKs rutiner for eierskapsoppfølging, og undersøker om de følges for eierskap i IKA Trøndelag.

4.1 Har STFK tilstrekkelige rutiner for å følge opp sine eierskap?

4.1.1 Kriterier

Fylkeskommunen må ha rutiner for å sikre at eieroppfølgingen skjer i tråd med prinsipper for godt eierskap, jf KS anbefaling nr 6. KS har ikke konkrete anbefalinger for hvordan disse rutineene skal være, men det er sentralt at det opprettes en forutsigbar og klar kommunikasjon mellom eierorgan og kommunestyre, og at det sikres politisk representasjon til eierorganene, jf. anbefaling 7.

4.1.2 Data

En vurdering av STFKs rutiner for eierskapsoppfølging på generelt grunnlag, fremgår av rapporten "Eierskapsforvaltning" fra Revisjon Midt-Norge IKS. I den rapporten konkluderer vi med at STFK har god oversikt over sine eierskap, og at de har vedtatt gode rutiner som er egnet til å sikre god og profesjonell eierskapsutøvelse, men at rutineene ikke følges i praksis.

Det fremgår av eierskapsutvalgets årsmelding at IKA Trøndelag er et finansielt eierskap, og at fylkesrådmannen utøver eierrollen på fylkeskommunens vegne. Ansvar for representasjon i representantskapet er delegert til fylkesarkivaren.

Hovedbegrunnelsen for finansielle eierskap er økonomisk avkastning. Motsetningen er de politiske eierskapene, der eierforholdet skal bidra til gjennomføring av politiske målsettinger. STFKs krav om utarbeidelse av konkret eierstrategi gjelder bare for eierskap av politisk formål.¹² Disse strategiene skal gi klare føringer om fylkeskommunens mål med eierskapet. Kravet om eierstrategi gjelder derfor ikke IKA Trøndelag.

En del rutiner gjelder også finansielle eierskap. Blant de sentrale, er:

- Innkalling til representantskap skal, uavhengig av påført mottaker, journalføres og oversendes fylkesordfører v/fylkesrådmannen, og påføres mottaksdato¹³

¹² Jf. FT-sak 25/09

¹³ "Retningslinjer for deltakelse i generalforsamling" punkt 2.1, vedtatt FT-sak 25/09

- Deltaker som møter i generalforsamling (representantskap) må ha inngående kunnskap om STFks eierskapspolitikk, selskapets vedtekter og utarbeidet eierstrategi for selskapet¹⁴
- Eierrepresentanten skal fylle ut skjema for tilbakerapportering fra generalforsamling, og sende til eierskapsutvalget.¹⁵

4.1.3 Vurdering

De viktigste punktene som må være på plass for at fylkeskommunen skal kunne følge opp sine eierskap på en god og systematisk måte, er at det finnes rutiner som sikrer at styringssignaler kommer fra eier til selskapet, og at informasjon kommer fra selskapet til eier. Denne informasjonen skal gå via en kompetent eierrepresentant i det øverste eierorganet i selskapet.¹⁶

Konkrete eierstrategier er gode redskap for å sikre at styringssignaler fra fylkeskommunen kommer fram til selskapet. Fylkestinget har vedtatt at slike strategier kun skal utarbeides for eierskap av politisk formål. Vi kjenner ikke begrunnelsen for dette vedtaket, og det framgår heller ikke av saken. Etter vårt syn kan det være hensiktsmessig å utvikle slike strategier også for finansielle eierskap. Strategiene er for eksempel egnet til å sikre at krav til tjenester eller avkastning blir kommunisert til selskapene, jf. KS anbefaling 3. Dette er svært aktuelt for finansielle eierskap.

Når det gjelder IKA Trøndelag, virker forholdene å være relativt stabile, og STFK virker å være samstemte med de andre eierne i sin målsetting med selskapet. Da er det kanskje ikke behov for å sende særlige styringssignaler til selskapet, utover det som naturlig kommer fram i representantskapet. Dermed er heller ikke det reelle behovet for en eierskapsstrategi stort.

STFKs rutiner er etter vår vurdering egnet til å sikre at en kompetent eierrepresentant møter i representantskapet, og at informasjon fra representantskapet kommer tilbake til fylkeskommunen ved eierskapsutvalget.

Vårt syn er dermed at STFK har tilstrekkelige rutiner for å følge opp eierskapet i IKA Trøndelag. I neste kapittel vurderer vi om rutinene følges.

14 "Retningslinjer for deltakelse i generalforsamling" punkt 2.5

15 "Retningslinjer for deltakelse i generalforsamling" punkt 2.6

16 Jf. KS' anbefalinger

4.2 Forvaltes kommunens eierskap i praksis i tråd med disse og aktuelle normer?

Det hjelper lite med gode rutiner og prosedyrer, om de ikke følges opp i praksis. Første spørsmål er her om de rutinene STFK har vedtatt brukes i praksis. Deretter skal vi vurdere eierskapsforvaltningen opp mot andre krav og normer for godt eierskap.

4.2.1 Kriterier

STFKs egne rutiner

Kriteriene er fylkeskommunens vedtatte rutiner, se 4.1.2.

- Innkalling til representantskap skal, uavhengig av påført mottaker, journalføres og oversendes fylkesordfører v/fylkesrådmannen, og påføres mottaksdato
- Deltaker som møter i generalforsamling (representantskap) må ha inngående kunnskap om STFKs eierskapspolitikk, selskapets vedtekter og utarbeidet eierstrategi for selskapet
- Eierrepresentanten skal fylle ut skjema for tilbakerapportering fra generalforsamling, og sende til eierskapsutvalget.

Aktuelle lover og normer for godt eierskap

Vi måler kommunen mot følgende krav til eierstyring:

- Eierrepresentantene bør være kompetente, og gjerne ha opplæring i eierstyring
- Eieroppfølging skal skje gjennom eierorganet
- Eierne bør definere strategier for styret
- Eierne bør foreta evalueringer av styret
- Eierne sikrer seg rapportering fra styret
- Eierne sikrer at styret foretar risikoevaluering av virksomheten
- Eierne sikrer at styret praktiserer oppfølging av daglig leder

Kravene er utledet fra allment aksepterte krav til eierstyring¹⁷, IKS-loven og KS' anbefalinger.

4.2.2 Data

STFKs egne rutiner

Spørsmålet er her om rutiner for innkallingen, kompetanse hos eierrepresentanten og tilbakemelding fra representantskapet følges.

¹⁷ Se blant annet Stortingsmelding 13 (2006-2007) "Et langsiktig eierskap"

Ifølge fylkesarkivaren kommer innkalling til representantskapet til postmottak, sendes videre til fylkesrådmannen som videresender til fylkesarkivaren. Det er i tråd med rutinene. Fylkesarkivaren mener videre han har tilstrekkelig kompetanse til å ivareta STFJs eierrolle overfor IKA Trøndelag.

Fylkesarkivaren sier at han sender ut referat fra representantskapet, og at protokollen arkiveres av han selv. Han har ikke benyttet skjema for tilbakerapportering, og ikke sendt noe informasjon til eierskapsutvalget.

Aktuelle lover og normer for godt eierskap

- *Eierrepresentantene bør være kompetente, og gjerne ha opplæring i eierstyring*

Fylkesarkivaren har ikke opplæring i eierstyring, men anser seg selv kompetent til å ivareta STFJs interesser.

- *Eieroppfølging skal skje gjennom eierorganet*

Eierrepresentanten og styret bekrefter at STFJs eieroppfølging skjer gjennom representantskapet.

- *Eierne bør definere strategier for styret*

Protokoll fra representantskap viser at de godkjenner femårige strategi- og økonomiplaner. Styret bekrefter dette.

- *Eierne bør foreta evalueringer av styret*

Ifølge eierrepresentanten og styret evalueres styret i representantskapet.

- *Eierne sikrer seg rapportering fra styret*

Protokoll fra representantskap viser at styret rapporterer ved årsrapport, regnskap og kvartalsrapport. Styret bekrefter dette.

- *Eierne sikrer at styret foretar risikoevaluering av virksomheten*

Ifølge styret foretar det risikoevaluering av drift og økonomi på hvert styremøte.

- *Eierne sikrer at styret praktiserer oppfølging av daglig leder*

Ifølge styret rapporterer daglig leder om aktivitet og avvik på styremøter, og om nødvendig til styreleder utenom møtene.

- *Styret bør registrere seg i KS' styrevervregister*

Styreleder og nestleder er registrert i styrevervregisteret.¹⁸

¹⁸ <http://www.styrevervregisteret.no/>

4.2.3 Vurderinger

STFKs egne rutiner

STFKs rutiner følges i noen grad, men skjema for tilbakerapportering fra generalforsamling brukes ikke, og rapport sendes ikke til eierskapsutvalget.

Andre normer for godt eierskap

Det er liten tvil om at fylkesarkivaren har den kjennskapen til selskapet som er nødvendig for å følge opp eierskapet i IKA Trøndelag. Vi har ikke grunnlag for å vurdere hans kompetanse om eierstyring forøvrig. Som nevnt anbefaler KS politisk representasjon i eierorgan.

Vårt inntrykk er videre at eierne i representantskapet gjør nødvendig oppfølging og evalueringer av styret, og sikrer seg god rapportering. Dette tyder på at eierskapet i IKA Trøndelag forvaltes i tråd med normene for godt eierskap.

5 Selskapets økonomi, organisering og oppgaver

I dette kapitlet vurderer vi problemstilling tre: om selskapets økonomi, organisering og de oppgavene som utføres synes å være i tråd med selskapets formål.

I en eierskapskontroll er hovedformålet å vurdere eiernes oppfølging av selskapet. Dette innebærer at kontrollen i tillegg til å vurdere om eier har etablert tilfredsstillende rammer for styring og kontroll av virksomheten, også må undersøke om virksomheten faktisk opererer i tråd med formålet. En materiell vurdering av selskapets organisering, drift og funksjon faller derimot utenfor kontrollen.

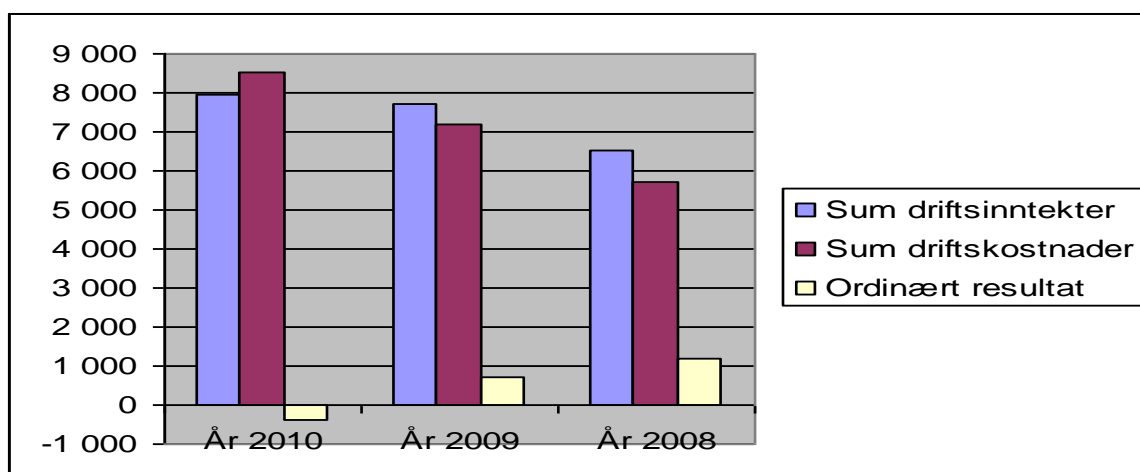
Vi gir først en overordnet vurdering av selskapets økonomi. Deretter vurderer vi om selskapets organisering er i tråd med formålet, og om selskapet utfører de oppgaver det er ment å utføre.

5.1 Drives selskapet økonomisk forsvarlig?

For å besvare problemstillingen har vi hentet ut tall fra selskapets resultatregnskap og balanseregnskap for perioden 2008-2010 for å vise selskapets finansielle stilling. Vi har vedlagt hovedtallene fra resultat- og balanseregnskapet i vedlegg 1. Vi har ikke gjennomført en helhetlig utviklings- og avviksanalyse, men har lagt vekt på noen relevante nøkkeltall fra økonomisk teori. Nøkkeltallene viser et økonomisk bilde av selskapets drift i denne perioden.

IKA Trøndelag årsregnskap for perioden 2008-2010 er vedtatt i representantskapsmøte for tilhørende regnskapsår. I årsmøtene deltar eierrepresentanter fra STFK som skal fylle ut skjema for tilbakerapportering fra representantskapet og sende denne til eierskapsutvalget til informasjon. Om rutinene for tilbakemelding følges, vurderes i undersøkelsen om eierskapsforvaltning i STFK, kapitel 5.

Vi viser først noen hovedtall fra resultatregnskapet i figuren under for å illustrere disse nærmere.

Diagram 5-1 viser inntekt og utgift samt ordinært resultat for perioden 2008-2010

Våre kommentarer til selskapets resultatregnskap for 2008-2010

Driftsinntekter øker med 1,4 mill fra 2008 til 2010 og utgjør 7,9 mill i 2010. Selskapet har i tillegg 0,12 mill i renteinntekter i 2010. Driftsutgiftene viser en økning med 2,8 mill i samme periode og utgjør 8,5 mill i 2010. Dette har medført at selskapets ordinære resultat som var mindreforbruk¹⁹ i 2008 og 2009 er snudd til et merforbruk²⁰ for 2010 på kr 0,38 mill. Underskuddet er finansiert med bruk av forrige års mindreforbruk som var avsatt i selskapets disposisjonsfond. Merforbruket i det ordinære resultatet er mindre enn både opprinnelig og regulert budsjettet for 2010 og viser at selskapet har betryggende budsjettstyring. Vi ser ingen problemer knyttet til å budsjettere med merforbruk i ett driftsår som dekkes med fond avsatt fra tidligere års overskudd ved driftsmessige behov, når de styrende organer i selskapet har vedtatt dette.

Daglig leder i IKA sier at sammen med andre arkivinstitusjoner i Norge opprettet IKA Trøndelag (IKA) i 2010 Arkivinstitusjonenes digitale ressurscenter (KDRS), foreløpig som et 3-årig prosjekt. Institusjonene står overfor omfattende utvikling når det gjelder mottak og håndtering av digitale arkiver. Formålet med opprettelsen var at IKA gjennom KDRS kunne utnytte ressursene på en bedre måte ved felles utvikling. IKA Trøndelag forpliktet seg til å tilføre KDRS kr 250' årlig i 3 år fra og med 2010. Som et resultat av nye eiere, større aktivitet og dermed flere ansatte vokste IKA utav leide arbeidsplasser i Statsarkivet lokaler. Deler av 4. etasje i Arkivsenteret var ledig og det ble i 2010 besluttet å flytte til nye lokaler. Lokalene som var umøblerte og måtte møbleres. Deler av investeringen i møbler og utstyr ble tatt på 2010 budsjettet og resterende i 2011. At merforbruket var mindre enn

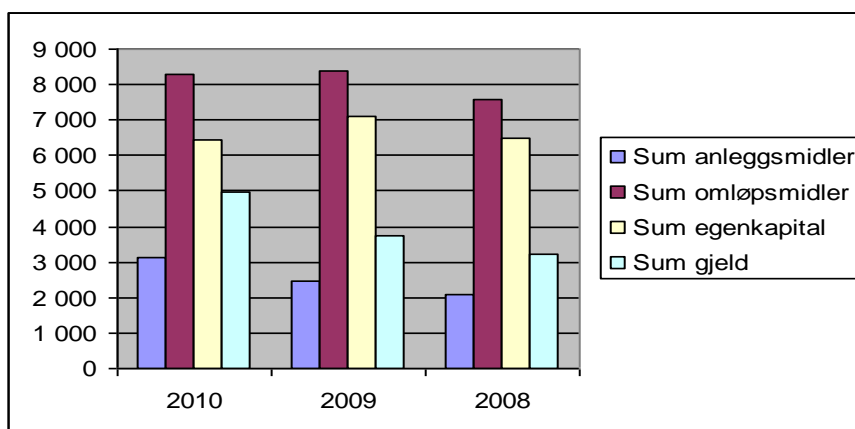
¹⁹ Overskudd

²⁰ Underskudd

både opprinnelig og regulert budsjett, kom av at lokalene ikke ble ferdigstilt i 2010. Den nye husleien ble først gjort gjeldende fra 1. januar 2011.

Vi viser hovedtallene fra balanseregnskapet i diagrammet under for å illustrere utviklingen av disse nærmere.

Diagram 5-2 Viser postene i balanseregnskapet for perioden 2008-2010

Våre kommentarer til balanseregnskapet for 2008-2010

Anleggsmidler og omløpsmidler viser en økning i perioden mens egenkapitalen har blitt noe redusert fra 2009 og er på kr 6,4 mill i 2010. Gjelden øker i hele perioden og er på kr 4,95 mill. Gjelden er innenfor selskapsavtalens låneopptaksramme i § 17, som er satt til kr 5 mill.

Revisjonsberetningen er utarbeidet av KomRev Trøndelag IKS og avlagt som en *Normalberetning*²¹ for perioden 2008-2010.

Vi har i neste tabell utarbeidet nøkkeltall som gir et bilde av selskapets drift. (Vedlegg 1 viser beregninger av nøkkeltallene).

²¹ Med Normalberetning menes at revisor avgir en beretning med positive konklusjoner og er uten presiseringer eller forbehold.

Tabell 3: Nøkkeltall for økonomisk drift av selskapet

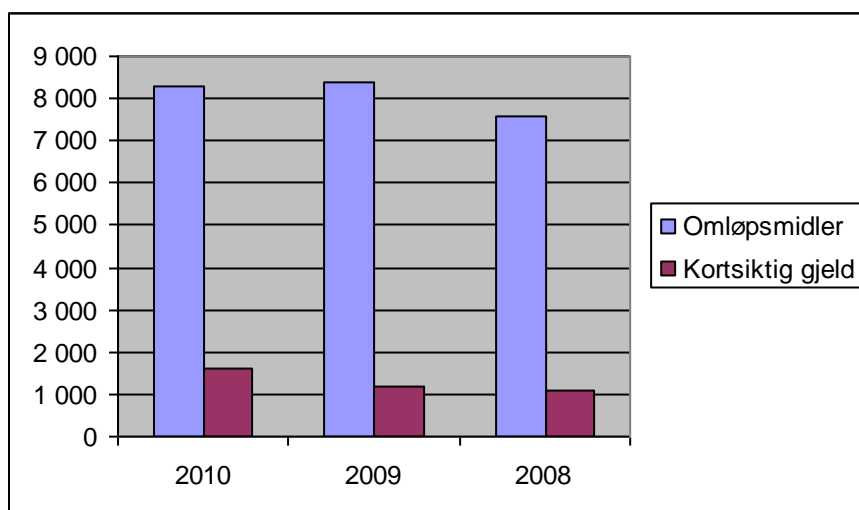
	2010	2009	2008
Resultatgrad i %	-7,24	6,54	12,47
Arbeidskapital – tall i tusen	6 711	7 201	6 476
Likviditetsgrad 1	5,23	7,09	6,95
Likviditetsgrad 2	5,01	6,29	6,62
Egenkapital i %	57	66	67
Gjeldsgrad	0,77	0,53	0,50

Våre kommentarer til nøkkeltallene

Resultatgraden angir hvor stor andel av inntektene som er igjen til sparing eller overføring til egenkapital av totale driftsinntekter. Vi ser av tabellen at resultatgraden reduseres fra 2008 og 2009 samt er negativ for 2010. Dette er som tidligere beskrevet i samsvar med vedtatt budsjett i samme periode.

Et minstekrav til god finansiering er at arbeidskapitalen er positiv. Det betyr at anleggsmidlene fullt ut er finansiert med langsiktig kapital. Det er viktig at den langsiktige kapitalen er investert i anleggsmidler, for at ikke bedriften skal få betalingsproblemer. Arbeidskapitalen er positiv for perioden 2008 – 2010 og er godt innenfor minstekravet til denne.

Figur 5-3 selskapets omløpsmidler og kortsiktig gjeld for 2008-2010

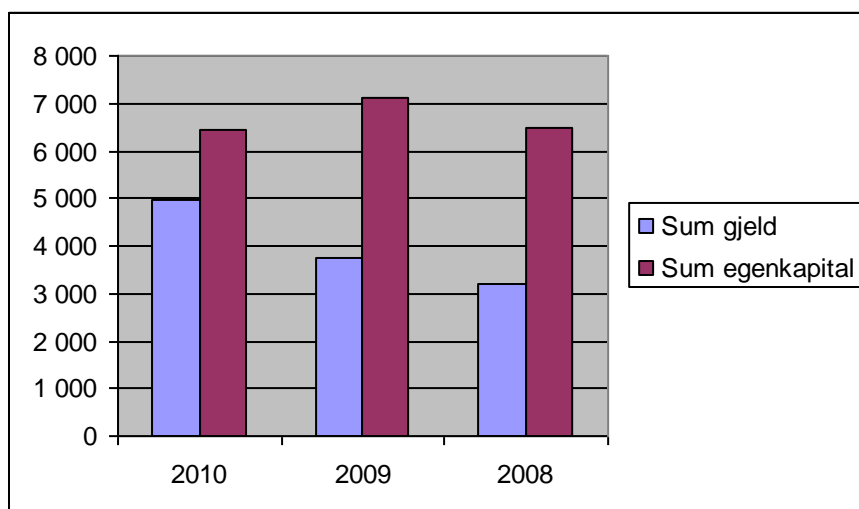
Omløpsmidler i selskapet er ca 5 ganger større enn kortsiktig gjeld noe som viser at bedriften har tilfredsstillende arbeidskapital i perioden.

Likviditetsgradene forteller oss noe om bedriftens evne til å innfri betalingsforpliktelsene sine. De tradisjonelle kravene til god likviditet er at likviditetsgrad 1 skal ha større verdi enn 2, mens likviditetsgrad 2 skal ha større verdi enn 1. For selskapet er likviditetsgrad 1 og 2 godt innenfor kravene til nøkkeltallene. Dette viser at selskapet har god evne til å innfri sine betalingsforpliktelser.

Gjeldsgraden og soliditeten fokuserer på egenkapitalens størrelse i selskapet. Et tradisjonelt krav til egenkapitalprosenten har vært 50 %, men gjennomsnittet i norske bedrifter ligger langt under (25 %). Det er likevel urealistisk å stille disse kravene for bedrifter som driver innenfor et beskyttet hjemmemarked eller kommunalt eid som eks. Interkommunalt Arkiv Trøndelag IKS. De kan greie seg med lavere egenkapitalprosent enn dette. Et mål for mange bedrifter er å komme opp på en egenkapitalprosent på 35-40 %.

Selskapets egenkapital er på 57 % av totalkapitalen i 2010. Egenkapitalens andel er redusert med 10 % siden 2008. Egenkapitalen er større enn det generelle kravet til norske bedrifter noe som viser at selskapet har god soliditet.

Diagram 5-4 Selskapets gjeld og egenkapital for 2008-2010

I kommuneloven er det ikke stilt krav til egenkapitalens størrelse utover at deltakerne selv kan utarbeide krav i selskapets vedtekter. I lov om interkommunale selskaper er det heller ikke stilt krav til egenkapitalen utover at deltakeransvaret er regulert i § 3 hvor den enkelte deltaker hefter ubegrenset for en prosent- eller brøkdel av selskapets forpliktelser.

I selskapsavtalens § 17 foreligger det et krav om en maksimal låneopptaksramme på kr 5 mill. Dette legger føringer på selskapets egenkapital som for 2010 må være lik 56,2 % eller høyere. Selskapets egenkapital er på 56,6 % for 2010 og er større enn dette kravet.

Selskapets gjeldsgrad viser at gjeldens størrelse er på 77 % av egenkapitalen i 2010 og at den har økt i perioden.

Samlet oppsummering

Selskapets nøkkeltall fra drift- og balanseregnskapet samt nøkkeltallsanalysen i perioden 2008-2010 er positive og viser at selskapets økonomi er forsvarlig i hele perioden.

5.2 Er selskapet organisert i tråd med formålet?

For å besvare problemstillingen om selskapets organisering er i samsvar med krav i lov om interkommunale selskaper, har vi sett på om selskapsavtalen er i samsvar disse kravene. I tillegg har vi hentet ut data fra selskapets årsrapport for 2010, som viser hvordan selskapet er organisert. Vi har også benyttet KS' anbefalinger vedrørende organisering av IKS som kriterier. Kriterier, data og våre vurderinger fremgår detaljert av rapportens vedlegg 2.

Tabellen viser at selskapsavtalen har krav til at selskapet er organisert med representantskap og styre, som har møter og behandler saker i samsvar krav til lov om interkommunale selskaper og følger opp at selskapets drift noe som er i samsvar med formålet til selskapet.

Vi har i denne problemstillingen valgt å synliggjøre KS sine anbefalinger vedrørende organisering av selskapet hvor det blant annet legges vekt på at styremedlemmer skal være organisert i styrevervregistret. I IKA er styreleder og nestleder registrert i styrevervregistret mens de andre styremedlemmene ikke er registrert der.

5.3 Utfører selskapet sine oppgaver i tråd med formålet?

For å besvare problemstillingen om selskapets oppgaver er i samsvar med formålet, har vi sett på krav i selskapsavtalen samt mål i strategiplan 2010-2014 og virksomhetsplan 2010 som er vedtatt av representantskapet. Vi har deretter vurdert informasjon fra årsrapporter opp mot disse kravene. Kriterier, data og våre vurderinger til problemstillingen er vist i Vedlegg 3.

Arbeidsoppgavene som selskapet utfører, i følge årsrapporten er i samsvar med de oppgavene selskapsavtalen angir som formål som er operasjonalisert i strategiplan 2010-2014 og virksomhetsplan 2010. Viktige ansvarsområder for selskapet har vært arkivdepot, tilgjengelighet for offentlig bruk og kompetansesenter innen arkiv for sine eiere. IKA driver et utstrakt informasjonsarbeid og kursing for sine eierkommuner noe som er et av flere mål i strategiplan 2010-2014 og virksomhetsplan 2010.

6 Konklusjon

Formål med eierskapet

STFK har tilstrekkelig tydelig formål med sitt eierskap i IKA Trøndelag. Formålet er kjent hos eierrepresentanter og ledelse, og selskapets planer er i tråd med formålet. STFK har valgt administrativ representasjon i eierorganet, det er ikke i tråd med KS' anbefalinger til eierstyring.

Rutiner for eierskapsoppfølging

STFK har tilstrekkelige rutiner til å følge opp sitt eierskap i IKA Trøndelag. Vi bemerker likevel at eierskapsstrategier er fornuftige verktøy for å synliggjøre fylkeskommunens konkrete målsettinger med eierskap, og da også for eierskapet i IKA Trøndelag.

STFKs egne rutiner for eierskap følges i noen grad, men eierrepresentanten kjenner ikke rutinene fullt ut. Rutinene for rapportering fra representantskap er ikke fulgt. STFKs eierskap forvaltes likevel i tråd med gjeldende normer for god eierstyring.

Økonomi, organisering og oppgaver

IKA Trøndelags økonomi, organisering og de oppgavene som utføres, synes å være i tråd med selskapets formål.

Kilder

Mauland og Mellomvik, Regnskap, budsjettering og økonomistyring i offentlig sektor, bedriftsøkonomisk forlag 1996

Jensen og Robertesen, Kommunaløkonomi i et styringsperspektiv, høyskoleforlaget 2000
Hedenstad, Furst og Ropphaugen, kommunale økonomisystemer og styringsprinsipper, kommuneforlaget 1995

Styring og eierskap i kommunalt eide selskaper, Vibeke Resch-Knudsen, Kommuneforlaget 2007

Eierskap - Behov og muligheter for politisk styring av selskaper og samarbeid i kommunene, Arbeidsrapport nr 7 2008, Telemarksforskning på oppdrag fra KS

Anbefaling om eierskap, selskapsledelse og kontroll av kommunalt/fylkeskommunalt eide selskaper og foretak, KS Eierforum, februar 2011

Meld. St. 13 (2010 – 2011) Aktivt eierskap

85 tilrådingar for styrkt eigenkontroll i kommunane, KR D 2009

Vedlegg 1

Resultatregnskap – tall i tusen

År	2010	2009	2008
Sum driftsinntekter	7 969	7 714	6 528
Sum driftskostnader	8 546	7 210	5 714
Driftsresultat	- 577	504	814
Sum finansposter	126	157	314
Ordinært resultat	- 385	728	1 194
Regnskapsmessig mer- / mindreforbruk	0*	652	1 245

Kilde: Selskapets årsregnskap 2008-2010

*Merforbruket er finansiert ved bruk av driftsfond

Balanseregnskap – tall i tusen

År	2010	2009	2008
Sum anleggsmidler	3 114	2 484	2 107
Sum omløpsmidler	8 300	8 384	7 566
Sum egenkapital	6 460	7 123	6 466
Sum gjeld	4 953	3 746	3 207

Kilde: Selskapets årsregnskap 2008-2010

Vi har følgende beregninger av nøkkeltall basert på selskapets årsregnskap for 2008-2010.

Vi har følgende beregninger av nøkkeltall basert på selskapets årsregnskap for 2008-2010.

Resultatgrad = ((driftsresultat *100) / driftsinntekt)

	2010	2009	2008
Driftsresultat	-577	504	814
Driftsinntekt	7 969	7 714	6 528
Resultatgrad i %	-7,24	6,54	12,47

Resultatgraden viser driftsresultatets andel av driftsinntekten.

Arbeidskapital = (omløpsmidler - kortsiktig gjeld)

	2010	2009	2008
--	------	------	------

Omløpsmidler	8 300	8 384	7 566
Kortsiktig gjeld	1 589	1 183	1 090
Arbeidskapital	6 711	7 201	6 476

En reduksjon av arbeidskapitalen innebærer at selskapets eksterne finansiering ikke dekker finansieringsbehovet, mens en økning innebærer det motsatte.

Likviditetsgrad 1 = (omløpsmidler/Kortsiktig gjeld)

	2010	2009	2008
Omløpsmidler	8 300	8 384	7 566
Kortsiktig gjeld	1 589	1 183	1 090
Likviditetsgrad 1	5,23	7,09	6,95

Med likviditet forstår vi den evne selskapet har til å betale sin kortsiktige gjeld til enhver tid. Likviditetsmål bør være innenfor målet 2 eller større.

Likviditetsgrad 2 = (Mest likvide omløpsmidler/Kortsiktig gjeld)

	2010	2009	2008
Kasse/bank	7 962	7 434	7 208
Kortsiktig gjeld	1 589	1 183	1 090
Likviditetsgrad 1	5,01	6,29	6,62

Med mest likvide midler forstås her kasse/bank forstår vi den evne selskapet har til å betale sin kortsiktige gjeld. Likviditetsmål bør være innenfor målet 1 eller større.

Soliditet

Gjeldsgrad = ((kortsiktig gjeld + langs. gjeld) / (bunden EK + fri EK))

	2010	2009	2008
Sum gjeld	4 953	3 746	3 207
Sum egenkapital	6 460	7 123	6 466
Gjeldsgrad	0,77	0,53	0,50

Gjeldsgraden viser gjeldens størrelse i forhold til egenkapitalen i selskapet og er et uttrykk for fremmedkapitalen i selskapet.

Soliditet = $((EK*100)/\text{totalkapital})$

	2010	2009	2008
Sum egenkapital	6 460	7 123	6 466
Total kapital	11 414	10 869	9 674
Soliditet i %	57	66	67

Begrepet soliditet står for forholdet mellom egenkapital og totalkapital. Jo større egenkapitalprosenten er, jo bedre er soliditeten i selskapet.

Vedlegg 2

IKAs organisering

Kriteriekilde	Operasjonaliserte kriterier	Data	Vurdering
IKS-loven	§ 6 representantskap: <ul style="list-style-type: none">- Samtlige deltakere er representert- Representantskapet velges for fire år om ikke annet er avtalt i selskapsavtalen.- Daglig leder kan ikke velges til medlem	§ 8 i selskapsavtalen: <ul style="list-style-type: none">- Representantskapet er øverste organ i virksomheten.- Deltakerne oppnevner hver sin representant og velges i den kommunale valgperioden	Selskapsavtalen er i samsvar med kriteriet
IKS-loven	§ 8 innkalling til møter i representantskap: <ul style="list-style-type: none">- Leder innkaller- Minst 4 ukers varsel med saksliste	§ 9 i selskapsavtalen : <ul style="list-style-type: none">- Leder innkaller- Minst 4 ukers varsel med saksliste	Selskapsavtalen er i samsvar med kriteriet
IKS-loven	§ 9 saksbehandling i representantskap: <ul style="list-style-type: none">- Én representant utgjør én stemme- Beslutningsdyktig når minst halvdelen av medlemmene er til stede, og medlemmene må også (alene eller ved fullmakt) representere to tredjedeler av eierandelene- Ledes av leder eller nestleder, evt. møteleder- Styrets medlemmer og daglig leder møte- og uttalelsesrett- Møteleder sørger for føring av protokoll som underskrives av leder og to av representantskapets medlemmer	§ 9 i selskapsavtalen: <ul style="list-style-type: none">- Leder sørger for føring av protokoll- Underskrives av leder og representantskapets medlemmer- Daglig leder og styret leder har møteplikt og styremedlemmer og daglig leder har møte- og talerett- vedtaksfør når 1/2 av medlemmene er til stede og representerer minst 2/3 av stemmene- En rep utgjør en stemme	Selskapsavtalen er i overensstemmelse med lovens krav.

IKS-loven	<p>§ 18 årsbudsjett:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Representantskapet skal vedta budsjettet - Budsjett skal gi et realistisk bilde av virksomheten - Hvis det er forutsetning om tilskudd fra deltakere, er budsjettet ikke endelig før fylket og kommunene har behandlet budsjettet etter koml § 45. 	<p>§ 10 i selskapsavtalen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Representantskapet vedtar budsjettforutsetninger og budsjetttrammen. - Styret vedtar detaljert budsjett innenfor budsjettforutsetninger og budsjetttrammer gitt av representantskapet. - Hvis forutsetning om tilskudd fra deltakere, budsjett ikke endelig før fylkes og kommunen har behandlet budsjett etter koml. § 45 	<p>Selskapsavtalens regler om budsjettvedtagelse er i tråd med loven.</p> <p>Selskapsavtalen samsvarer med lovens krav også iht. til regler om tilskudd i kommuneloven § 45.</p>
IKS-loven	<p>§ 10 og § 13</p> <ul style="list-style-type: none"> - Selskapet skal ha et styre - Ut.pkt velges styremedlemmer av representantskapet - Representantskapet velger styrets leder og nestleder med mindre det er fastsatt i selskapsavtalen at valget foretas av styret selv. - Daglig leder eller representantskaps medlemmer kan ikke være medlem av styret. - Forvaltning av selskapet hører under styret - Ansvar for tilfredsstillende organisering av virksomheten - Skal påse at virksomheten drives i samsvar med selskapets formål, selskapsavtalen, årsbudsjett, betryggende kontroll. 	<p>§ 11 i selskapsavtalen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Styret velges av representantskapet - Daglig leder eller representantskap medlemmer kan ikke være medlem av styret. - Styrets oppgaver er å realisere de forventningene, bedriftsfilosofien og hovedmålene som eierne ved representantskapet har anvist. - Skal føre løpende tilsyn med virksomheten. - Ansvar for at pålagte oppgaver utføres i henhold til lov, forskrifter og eventuelle pålegg. 	<p>Selskapsavtalens bestemmelser om valg av styremedlemmer, valgbarhet, er i samsvar med loven.</p> <p>Videre er styrets oppgaver og ansvarsområdet angitt å være innenfor rammen av hva loven oppstiller.</p>
KS anbefaling	<ul style="list-style-type: none"> - Alle styremedlemmer er registrert i styreverregisteret 	<ul style="list-style-type: none"> - Leder Kjell Fosse og nestleder Tove Jebens er registrert 	<p>Alle styremedlemmer er ikke registrert. KS' anbefaling er ikke fulgt opp.</p>

<p>Lov om interkommunale selskaper</p>	<p>§ 11 og § 12:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Styret er beslutningsdyktig når minst 1/2 av medlemmene er tilstede. - Styremøtet ledes av leder, nestleder eller møteleder. - Møtets beslutning fattes ved alminnelig flertall - Det skal føres protokoll fra møtet som skal underskrives av samtlige tilstedeværende. 	<p>Selskapsavtalen § 12:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Styremøte ledes av styrets leder - Styret fatter vedtak med alminnelig flertall - Styret er beslutningsdyktig når minst 1/2 av medlemmene er tilstedet. - Styrets leder sørger for at det blir ført protokoll fra styremøtene. 	<p>Selskapsavtalen samsvarer med bestemmelsene i loven.</p>
<p>Lov om interkommunale selskaper</p>	<p>§ 14:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Selskapet skal ha en daglig leder (DL). - Ansettes av styret, med mindre noe annet fremgår av selskapsavtalen. - DL forestår den daglige driften av selskapet. - Skal følge de retningslinjer og pålegg som styret har gitt. 	<p>Selskapsavtalen § 13:</p> <ul style="list-style-type: none"> - DL administrerer virksomheten - DL ansvar for at enhver arbeidsoppgave utføres i overensstemmelse med gjeldende bestemmelser og iht. til de vedtak som er fattet av styret. - DL er styrets sekretær og saksbehandler 	<p>Selskapsavtalen regulerer ansvarsområdet og rollen hos DL i samsvar med loven.</p>
<p>Lov om interkommunale selskaper</p>	<p>§ 22:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Selskapet kan ikke ta opp lån med mindre det er særskilt avtalt i selskapsavtalen - Hvis adgang til å ta opp lån, skal selskapsavtalen angi høyeste ramme for selskapets samlede låneopptak - Lån må godkjennes av dept. - Kan kun ta opp lån til kapitalformål og konvertering av eldre gjeld. - Kan også ta opp lån til likviditetsformål 	<p>§ 17:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Selskapet kan ta opp lån innenfor en ramme på 5 mill. for selskapets samlede låneopptak. - Selskapet kan bare ta opp lån til kapitalformål og til konvertering av eldre gjeld. - Også ta opp lån til likviditetsformål. - Låneopptak skal godkjennes av dept. 	<p>Bestemmelsen i selskapsloven angir slik som loven forutsetter maksimumsbeløp for låneopptak. Ifølge selskapsavtalen er formålet med låneopptaket begrenset til å gjelde de formål som loven angir.</p>

Vedlegg 3

IKAs formål og arbeidsoppgaver

Kriteriekilde	Operasjonalisert kriterium	Data	Vurdering
Selskapsavtalen	<p>Selskapsavtalen § 4: Selskapet skal kunne fungere som arkivdepot for eiernes papirbaserte og elektroniske arkiver</p> <p>sørge for at materialet blir gjort tilgjengelig for offentlig bruk, forskning og andre administrative og kulturelle formål.</p> <p>Selskapet er et kompetansesenter innen arkiv for sine eiere og kan drive med konsulentvirksomhet så lenge dette ikke går utover overnevnte formål.</p>	<p>Årsrapport side 5-10 gir tilbakemelding på strategi- og virksomhetsplan 2010</p> <p>PKT 3.1 IKA Trøndelag har lagt til rette for at eierne skal kunne avlevere historiske arkiver til et felles depot (Dora) der publikum har tilgang til arkivmateriale fra regionen.</p> <p>PKT 3.1.2 IKA Trøndelag tar imot elektroniske deponeringer fra både Noark-4 så vel som fagsystemer</p> <p>Norsk Helsearkiv er etablert og skal være operativt på Tynset fra 2014 for elektronisk arkivering</p> <p>Pkt 3.5 I 2010 hadde selskapet kurs og samlinger med til sammen 386 deltagere</p> <p>Selskapet har gjennom året fått svært mange henvendelser som er besvart både skriftlig og muntlig i tilknytning til arkivfaglige spørsmål.</p> <p>Så langt har selskapet</p>	<p>Ifølge årsrapporten er de arbeidsoppgavene som selskapet utfører i samsvar med de oppgavene selskapsavtalen angir.</p> <p>Oppgavene omfavner et bredt område fra arkivering og deponering til utviklingsoppgaver. IKA driver også utstrakt informasjonsarbeid og kursing for sine eierkommuner.</p> <p>Oppgavene er dermed i tråd med eiernes (representantskapets) forutsetninger.</p>
Strategiplan 2010-2014	<p>Strategiplan 2010 - 2014, mål om:</p> <ul style="list-style-type: none"> - depot for papirbaserte arkiver - rettighetsdokumentasjon - ordning og katalogisering - depot for elektroniske arkiver - yilgjengeliggjøring og formidling - arkivdanning - arkivplanlegging - opplæring, - informasjon og rådgivning - privatarkiver - utviklingsarbeid 		

<p>Virksomhetsplan 2010</p>	<p>Virksomhetsplanen 2010 Spesifiserer målene i strategiplanen samt i tillegg punkt om: - Nye eiere (deltakere) - intern kompetanseheving grunnet nye utfordringer vedrørende arkivering</p>	<p>bevaringsplaner for de største museene og for arkivinstitutionene på Arkivsenteret.</p> <p>Pkt 3.6 Legger forholdene til rette for publikums og partenes rett til innsyn i arkiver. Saksbehandling - spørsmål om rett til innsyn. Lesesal, blogg og hjemmeside. Arrangement og utstillinger.</p> <p>Pkt 3.8 etablert utviklingsprosjekt: - Integritetssikring av arkivinformasjonspakker - arkivveiledning på tvers - Depotstyringsverktøy - Elektronisk depot - KDRS - Samhandling med arkivinstitutioner i arkivsenteret</p> <p>-STFK har avlevert 386 hyllemeter arkiver til depot hvor alt er ordnet og katalogisert av selskapet</p>	
---------------------------------	---	--	--

Vedlegg 4

Fra: Fosse Kjell [mailto:Kjell.Fosse@stjordal.kommune.no]

Sendt: 24. oktober 2011 15:35

Til: Singstad Frode; 'kari.remseth@ika-trondelag.no'; 'postmottak@ika-trondelag.no';
stein.eriksen@stfk.no; Odd Inge Mjøen (odd.inge.mjoen@stfk.no)

Kopi: Husås Ann Mari

Emne: SV: Høring: Selskapskontroll i IKA Trøndelag

Har gått igjennom den foreløpige rapporten. Det er en grundig og omfattende rapport. Jeg har ingen merknader til det som er anført og mener revisjonen peker på flere ting som er sentrale for eierrollen i kommunale selskap. Rapporten ble gjennomgått på styremøte i IKA Trøndelag i dag. Når den endelige rapporten foreligger vil IKA sende den ut til alle sine eieren til orientering da styret mener dette er en viktig rapport for alle eierne.

Med hilsen

Kjell Fosse

Styreleder IKA Trøndelag

Postadresse: Postboks 216, 7302 Orkanger

Hovedkontor: Statens hus, Orkanger

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidtnorge.no